

בית מדרן

בית מדרן

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

הליכות עולם

ערש"ק
י"ד אייר תש"פ
פרשת אמור
(מספירין; והכתבים הלויים (יחזקאל מוד)

עלון מס' 250

העיר	הזלוקת נרות שבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	19:09	20:01	20:54
תל אביב	19:07	19:59	20:51
חיפה	19:10	20:01	20:54
באר שבע	19:07	19:59	20:51

אינן לקרוא בעלון בשעת התפילה

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

כותב השיעור: הרב דביר פרץ שליט"א
עורך השיעור: הגאון רבי יצחק לוי שליט"א
רב העיר נשר | חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

מרן הראשון לציון
הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א

הלכות בעקבות מגפת ה'קורונה'

ברכת הגומל למי שנתרפא. קריעה על מקום המקדש. ברכה על הים הגדול, ועל ים המלח. ברכת "שהחינו" ו"מחיה המתים" על חבר. ברכת "שחלק מחכמתו" על חכם. אזהרה לימים אלה

שאומר רק שיעורים כללים ובקי רק במסכתות, אלא חכם גדול שבקי ברוב ההלכות המצויות מהבית יוסף ומהמקורות - ועכשיו שמוותר לצאת ורואה את רבו, האם יברך עליו ברכת "שחלק מחכמתו ליראיו"?

ברכת הגומל

ב. לגבי השאלה האם חולי קורונה שהבריאו - בארץ היו למעלה מ-15 אלף חולים - יברכו ברכת הגומל, התשובה, חולים שהבריאו, כלומר שנבדקו פעמיים והתשובה היתה שלילית, יעלו לספר תורה בשני וחמישי או בשבת ויברכו ברכת הגומל, או גם בלי לעלות לתורה יברכו הגומל בין עולה לעולה. למרות שלא כולם נפלו למשכב, ורבים מהם היו מתהלכים כמו אדם בריא, אבל כבר ידוע ומפורסם שהנגיף הזה מסוכן, ושמענו על כמה אנשים מסכנים שמתו בצורה נוראה ובקיצור ימים, ולכן חולה קורונה חשוב כחולה הבא לידי סכנה שכאשר נרפא מברך הגומל. אמנם לדעת הבן איש חי (פרשת עקב אות ו) רק חולה שנפל למשכב שלושה ימים מברך הגומל, אבל אין זו דעת מרן, וזו אחת ממאתים וחמישים הלכות שהבן איש חי חלק על מרן השלחן ערוך, ואף שאיננו מפקפקים בגדלותו של הבן איש חי, אבל קיבלנו הוראות מרן שהיה גדול מכולם, "לכו אל יוסף אשר יאמר לכם עשו", ומרן השלחן ערוך (סימן ר"ט סעיף ה) פסק שחולה כל שעלה למיטה וירד יברך הגומל, וגם חולי קורונה בדרך כלל יש להם כאבי ראש או תסמינים אחרים, ולכן כשנתרפאו יברכו הגומל.

חולי עיניים

ג. פעמים שגם אם החולה לא עלה למיטה יברך הגומל, בספר שדה הארץ (סימן ז) - היה לפני כ-250 שנה -

שאלות משלחנו של מרן הראשון לציון שליט"א

א. בימים אלו התחילו חלק מהאנשים לחזור לעבודתם בהתאם להנחיות משרד הבריאות, וכן ברוך ה' שגבר עלינו חסדו ובני הישיבות מתחילים לחזור לישיבות, ומתחילים לפתוח את מוסדות הלימוד בהתאם להנחיות משרד הבריאות. עקב כך התעוררו שאלות שונות כדלהלן: 1. חולה קורונה ואפילו חולה קל, הלך למלונת או ישב בבית עד שהבריא, האם יברך הגומל או לא? 2. בתקופה האחרונה נבצר מאתנו לגשת אל הכותל המערבי, רבים לא היו בכותל יותר משלושים יום, וכידוע מי שמגיע לכותל צריך לקרוע את בגדו - לא את כל הבגדים אלא את החולצה - אבל תושבי ירושלים אינם צריכים לקרוע, כי בנקל יכולים להגיע לכותל. השאלה כעת שנבצר גם מתושבי ירושלים להגיע לכותל עקב המגפה, האם גם הם יצטרכו לקרוע? 3. רוב האנשים לא יצאו מהבית על פי הנחיות משרד הבריאות, כי המגפה השתוללה, ויותר משלשים יום לא ראו את הים התיכון, האם יברכו עליו "שעשה את הים הגדול"? וכן לא ראו את ים המלח יותר משלשים יום, האם יברכו עליו "עושה מעשה בראשית"? 4. עוד שואלים, הפוגש חולה קורונה שהיה מונשם ומורדם במצב סכנה, וב"ה יצא מכלל סכנה לחיים טובים ולשלום, האם יברך עליו "מחיה המתים"? 5. עוד שואלים, כשחוזרים לישיבה או לכולל או לעבודה, ופוגשים בחבר טוב ששמחים מאד לראותו - לא חבר רגיל אלא חבר מיוחד ששופך בפניו את ליבו ולומדים יחד חברותא ושמה בראיתו - כיון שלא ראו את החבר שלושים יום האם יש לברך עליו שהחינו? 6. הרבה ישובו בביתם יותר מחודש ולא ראו את רבם - רב שהוא מגדולי הדור ובקי בהלכה, לא ראש ישיבה רגיל

1 עדיין יש להזהר ולהימנע, ולשמור על הנחיות משרד הבריאות.

השבוע
זכות עלון
"בית מדרן" מוקדש ל:
רחל בת זוהרה
בריאות ורפוש במהרה

לכל הטענות שזכות עלון "בית מדרן" יוקדש עבורו להעלות ולרואה שליטה או להבדיל לעילוי נשמת חייגו: *5290

בין הליכות בית מדרן
הרבנים פה 24 שעות
לכל שאלה בעניני ספירת העומר

24 *5293 שלוחה 1

תוכן העניינים:	עמ' 5-1	השיעור השבועי
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א	עמ' 6	פרשת אמור
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א	עמ' 6	בעקבות רבותינו
הגאון הגדול רבי יחזקאל סגל הלוי לנדאו זצוק"ל	עמ' 7	מאור ישראל
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א	עמ' 7	הלכות לשון הרע
הרב אברהם דניאל שליט"א	עמ' 8	לחיות עם האמונה
הרה"ג רבי י. ישראל לוגאסי שליט"א	עמ' 8	אתגרים בחינוך
הרב אברהם ברוזילאי שליט"א	עמ' 8	נפלאות הבריאה

עצי ברז

אנשים הנמצאים בבידוד יכולים להתפלל תפילות במניין בשידור ישיב לפרטים: להתקשר למוקד הליכות 'בית מדרן' *5293 שלוחה 16

לתשומת לב! עקב המצב, העלון יצא רק במייל ולא בדפוס

נשאל במי שהיה חולה בעיניו ונתרפא, וכתב שראה את מנהג העולם שלא לברך ברכת הגומל, ותמה שהרי חולי בעין הוא מסוכן, ותיירץ שלפי דעת מרן השלחן ערוך אין לברך כל שלא עלה למיטה. וגם הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א (הובא בספר תודת חיים עמ' ז) נשאל בזה, והשיב שלא נהגו לברך, מפני שבמציאות רואים שלא באים לידי סכנה. אבל להלכה מי שהיה חולה בעיניו יברך הגומל, כי חולי בעיניים זו סכנה גדולה, כמבואר בגמרא (ע"ז כה): שהעיניים תלויות בלב, וגם בשלחן ערוך (סימן שכח סעיף ט) מבואר שעל חולה בעיניו מחללים את השבת. כי חולי העיניים מתחיל בכאב קל, ואם לא יטפל יכול להגיע ללב ח"ו. והוא הדין בחולי הקורונה, ששמענו על כאלו שלפתע החמיר להם המצב מאוד, ה' ירחם, לכן מי שנתרפא יברך הגומל. יותר טוב אם יסע ברכב ביום אחד שיעור פרסה - שעה וחומש - מחוץ לעיר, ויברך הגומל על הנסיעה ויכוין גם על הרפואה.

קריעה על מקום המקדש

ד. לגבי השאלה האם תושבי ירושלים יקרעו כשרואים את הכותל המערבי, הנה הגרים מחוץ לירושלים הדבר פשוט שאם לא ראו את הכותל במשך שלשים יום צריכים לקרוע, ואם חסים על החולצה היקרה, יכולים להכין בתיק חולצה פשוטה וכשמגיעים לכותל ילבשו אותה על החולצה שלהם, ויפתרו אותה שתהיה בדרך לבוש, ויקרעו, ויכולים לשמור אותה לעוד פעמים שיגיעו לכותל, ולקרוע ממנה עוד קרעים. ומקור הדין בגמרא (מועד קטן כו.) ובשלחן ערוך (או"ח סימן תקסא סעיף א, ב): הרואה ערי יהודה? בחורבן אומר "ערי קדשך היו מדבר", וקורע. הרואה ירושלים בחורבנה, אומר "ציון היתה מדבר שממה", וכשרואה בית המקדש אומר "בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך בו אבותינו היה לשרפת אש וכל מחמדנו היה לחרבה", וקורע. וגם בזמננו הרואה בית המקדש בחורבנו אחר שלשים יום שלא היה בירושלים, אומר: בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך אבותינו היה לשריפת אש, וכל מחמדנו היה לחרבה (ישיעה סד, י), וקורע, וכדינא דגמרא.

ישוב יהודי

ה. בספר כפתור ופרח (פ"ו עמוד קז) כתב, כי מה שאמרו "בחורבנם", אין רצונם לומר שיהיו חרבים מאין אדם, אלא כל שאין בישובם ישראל. גם מרן הבית יוסף העלה במסקנתו שכל שהם בידי עכו"ם אף על פי שיש בהם ישוב - כמו כיום בעיר העתיקה ובהר הבית - בחורבן מקרי. וכן עיקר. ע"כ. הילכך בזמננו אף על פי שכל ירושלים תחת שלטון ישראל, אבל מקום המקדש בשליטתם של הישמעאלים ואין לישראל דריסת הרגל שם מפני טומאתם, ולכן מקום המקדש נחשב חרב, "הר ציון ששמש שועלים הלכו בו", לפיכך הרואה מקום הכותל המערבי צריך לקרוע. וכן דעת כל האחרונים, מהם הגאון רבי משה פיינשטיין בשו"ת אגרות משה חאו"ח ח"ד (סי' ע אות יא), הגאון רבי עובדיה הדאיה בשו"ת ישכיל עבדי (ח"ח סי' כה אות ד סק"ד) והגאון רבי שלמה זלמן אוירבך בשו"ת מנחת שלמה (ח"א סימן עג). גם הגאון רבי שמואל ואזנר בשו"ת

2 כיום לא קורעים על ערי יהודה, כי אנתנו לא יודעים בדיוק המקומות של ערי יהודה, ורובן ככולן לא ידועות לנו. וגם הידועות לנו - כמו חברון ובאר שבע - לא ידוע אם הן על מקומן המדויק היכן שהיו בזמן בית המקדש. ויותר מכך, כתוב הרואה ערי יהודה "בחורבנן", הכוונה שאין שם ישוב כלל, אבל כיום נערים לא חרבות, ערי יהודה תחת שלטון ישראל, וברוך ה' זרעו שדות נטעו כרמים ונבנו בתים, ולכן לא נהגו כיום לקרוע על ערי יהודה. וכך כתב הרב ז'ן בספר המועדים בהלכה (עמ' ששא).

וכן לא קורעים בזמננו על ירושלים, שהרי היא הולכת ונבנית ביתר שאת ויתר עז, ומרכז התורה בעולם הוא בארץ ישראל ובירושלים. ולאט לאט חוזרת העטרה ליושנה, וכמו שאמרו בירושלמי (רפ"ק דברכות), אמר רבי חייא רבה כן היא גאולתם של ישראל בתחלה קימעה קימעה, כל מה שהיא הולכת, היא רבה והולכת. מי פלל ומי מילל שיהיה קיבוץ גלויות גדול, והיום ב"ה אנחנו 7 מיליון יהודים בארץ ישראל, חבל ששאר היהודים לא עולים מאמריקה, צרפת, לונדון. בהזדמנות זו אני קורא להם: תעלו לארץ ישראל! מה יש לכם בבורו פארק, ביותסבורג, בברוקלין, בלונדון, בפריז, תעלו לארץ ישראל ותיישבו את הארץ. ומה שעל ראית ירושלים לא קורעים, כך כתב בשו"ת אגרות משה (חאו"ח ח"ד סי' ע אות יא, וזה"ח סי' לו אות א), שהנסעים מארה"ב לירושלים אין להם לקרוע בראית ירושלים. וכך כתב הגאון רבי בצלאל זולטי שהיה רבה של ירושלים לפני כ-35 שנה בשו"ת משנת יעב"ץ (חאו"ח סי' מה). וכן כתב הגר"ח וולדינברג בירחון הפרדס (חודש טבת שבט תשכ"ח), הובא בספר רבבות אפרים (ח"ג ט' שפה).

3 אלה שעולים להר הבית עושים טעות חמורה, זה חיוב כרת, זה נגד כל גדולי הדור שאסרו את העליה להר הבית, שראו להו מרייהו - ה' יסלח להם. אלו שהתירו, איך לקחו כזאת אחריות גדולה לצאת נגד כל גדולי הדור.

שבט הלוי (ה"ו סימן עה) התמרמר על כך שיש אנשים שעושים תחבולות ומקנים את הבגד לחבר ובזה רוצים להיפטר מקריעה, שאין זה מנהג ותיקים, והוא נגד הש"ס והפוסקים. אבל אפשר לייחד בגד מיוחד לקריעה, ולקרעו שוב ושוב.

תושב ירושלים

ו. מי שגר בירושלים ועברו עליו שלשים יום שלא ראה מקום בית המקדש בחורבנו, דעת הרדב"ז ח"ב (סי' תרמו) שצריך לקרוע, וכך פסק בשו"ת אגרות משה חאו"ח (סי' לו אות ג), וכך כתב כבר הגאון רבי מרדכי כרמי - לפני למעלה מ-200 שנה - בספרו מאמר מרדכי (סי' תקסא ס"ה). אולם מרן החיד"א בברכי יוסף (סי' תקסא סק"ב) כתב שלא נהגו כן. והאמת החייהשגם הרדב"ז כתב דלא זהירי בזה. וגם הרב טיקוצ'נסקי כתב בספרו ארץ ישראל (עמ' ע), שנוהגים להקל. מרן זצ"ל בספרו חזון עובדיה (תעניות עמ' תלט, ואבלות ח"א עמ' רסז) כתב, שמי שגר בירושלים החדשה - שכונת הבוכרים, בית ישראל, בית וגן, בית הכרם, רמות - מסתבר שצריך לקרוע, כי אפילו לא התקרבו למקום המקדש, אבל נהגו להקל, כי סוף סוף זה מחובר לירושלים, וכמו לענין קריאת המגילה בפורים שכל השכונות הללו מתחברות לירושלים לקרוא בט"ו באדר. וגם כעת בתקופת המגפה, אף שלא היתה אפשרות לבוא לכותל בהוראת השלטונות, אבל יכלו לראות את הכותל מהרובע היהודי, מישיבת פורת יוסף וכדומה, ולכן תושבי ירושלים אינם צריכים לקרוע.

זמנים הפוסקים מקריעה

ז. מי שלא ראה את הכותל כמה חודשים ורוצה להיפטר מקריעה על מקום המקדש, יכול לבוא בשבת ויום טוב ואז פטור מלקרוע, וגם אם נשאר שם במוצאי שבת לא צריך לקרוע, מחמת שבשעה שהגיע היה פטור, והרב אוירבך כתב עוד בספרו מנחת שלמה (ח"א סימן עג) שגם בחול המועד לא צריך לקרוע. אולם בערב שבת וערב יום טוב אפילו אחר הצהרים צריך לקרוע, ואין קשר לכך שכבר מערב שבת יש הארת שבת. וכבר החזון איש (הובא בתשובות והנהגות ח"א סימן שלד) צווח על הנוהגים שלא לקרוע בערב שבת אחר חצות שאין לזה שום יסוד. ואמנם נראה שגם החזון איש יודה שהמגיע לכותל המערבי סמוך לקבלת שבת להתפלל שם מנחה וערבית, והוא לבוש בבגדי שבת, אף על פי שיש עוד זמן לפני שבת לא יצטרך לקרוע, מפני כבוד השבת.

ברוך שעשה את הים הגדול

ח. לגבי השאלה בדבר הנוסע לנתניה או לחדרה וכדומה ורואה את הים הגדול אחר שלא ראה את הים שלשים יום, האם יברך "שעשה את הים הגדול" או לא. ראשית יש לדעת, שכל הברכות המובאות בגמרא מסכת ברכות פרק הרואה, הכוונה שיש לאמרם בשם ומלכות, כמבואר בגמרא (ברכות מ:). שכל ברכה שאין בה שם ומלכות אינה ברכה. ובמשנה ריש פרק הרואה (ברכות נד.) אמרו, הרואה את הים הגדול אומר ברוך שעשה את הים הגדול, וכך הובא להלכה בשלחן ערוך (סימן רכח סעיף א): על הים הגדול, והוא הים שעוברים בו לארץ ישראל ולמצרים, אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם עושה הים הגדול.

דעת החולקים על מרן

ט. אמנם המשנה ברורה (סק"ב) כתב, שהרבה אחרונים חולקים על מרן המחבר בזה, וסוברים שדוקא על ים אוקיינוס, שהוא הים הגדול מכל הימים, שמקיף את כל העולם, עליו קבעו ברכת הים הגדול מפני גדלו. אבל הים התיכון שעוברים בו לארץ ישראל לא נקרא ים הגדול לענין זה, ומברכים עליו "עושה מעשה בראשית" כדן שאר ימים. ובשער הציון (אות ג) ציין, שכן כתב רבינו עובדיה מברטנורא (ברכות פ"ט משנה ב), הפרישה (סי' רכח סק"ג), המגן אברהם (סק"א), הגאון מוילנא בשנות אליהו (ברכות שם). וכן בעל התוספות יום טוב בספר דברי חמודות (פ"ט דברכות אות לו) הכריח כן מתשובת הרא"ש (כלל ד סימן ד). ואכן לפני כ-30 שנה בילקוט יוסף (הל' ברכות עמ' תרכד) חששנו לכל הפוסקים הללו, ופסקנו שהרואה את הים הגדול יברך "ברוך שעשה את הים הגדול" בלא שם ומלכות.

י. אולם הכנסת הגדולה (סי' רכח בהגב"י אות ב) כתב להשיג בחריפות על מה שכתב התוספות יום טוב (בהשמות) בזה, וזו לשונו בקיצור: ושירי ליה מריה לבעל התוס' יום טוב, שכתב על מרן המחבר שלשון הרא"ש הטענה ולא ירד לעומק דעת מרן המחבר על מתכונתם, ואילו היה נותן לב להבין ולדרת לסוף דעת מרן היה רואה שדברי מרן רבינו המחבר נכוחים למבין וישירים למוצאי דעת, כי דעת הרב השואל בשו"ת הרא"ש לא היתה ברורה אם גם הים התיכון בכלל הים הגדול, ומדברי רבינו יונה נראה שפשוט לו שעל הים התיכון שלנו מברכים שעשה את הים הגדול וכו', ולכן אף שהרא"ש סובר שאינו הים התיכון שלנו, פסק בשלחן ערוך שעל הים התיכון שלנו יש לברך שעשה את הים הגדול. כי אפילו לדברי הרא"ש בלשון הפסוק נקרא הים הגדול, ושייך לברך עליו בלשון "שעשה את הים הגדול" וכו'. ע"כ. גם היעב"ץ במור וקציעה (סי' רכח) כתב, שאף על פי שדעת הרא"ש היא שפירוש הים הגדול הוא הים אוקינוס, מכל מקום דעת הבית יוסף אינה כן אלא סבירא ליה כהרמב"ם שמפרש הים הגדול על הים של ארץ ישראל, והוא דבר המצוי מאד בשלחן ערוך שסתמו נמשך אחר דברי הרמב"ם. גם בשו"ת משכנות יעקב מקרלין (חאו"ח סי' עב) כתב, שהעיקר שהים הגדול הוא הים התיכון של ארץ ישראל, והביא לזה ראיה מדברי הרמב"ם (פ"ו מהלכות פרה אדומה) שהים הגדול הוא הים התיכון הסמוך לארץ ישראל. וכן מפורש בדברי רבינו אברהם בן הרמב"ם בספר המספיק לעובדי ה' (עמוד רמט). וכן הלשון בספר הלבוש (סעיף א): הים הגדול הוא הים האוקינוס, והוא הים שעוברים בו לארץ ישראל ולמצרים. וכן פסק בספר סדר ברכות מהגאון רבי יחיאל מלובלין (קראקא ש"ב ד"ה ע"ד). גם מרן החיד"א בשו"ת חיים שאל ח"א (סי' לט אות ט) כתב: שפיר פסק מרן שמברכים ברכת הים הגדול על הים שעוברים בו לארץ ישראל, ולכן כותבים בגיטין "על כף ימא רבה", כלומר "על שפת הים הגדול". והמהר"ם בן חביב בגט פשוט (סי' קכח ס"ק מו) שייבא את הכנה"ג בהלכה זו. וזו לשון הגאון דברי אמת (קונטרס יא סי' יד): בקושטא נהגו לכתוב בגיטין דעל כף ימא רבה מותבה. כמו שכתב מהריב"ל ח"ג (סי' סח). וכתב המהר"ם בן חביב, שזהו על פי סברת רבינו יונה שים הגדול שאמרו חכמים הוא הים של ארץ ישראל, ולא כדעת הרא"ש שהוא הים אוקינוס. ומצאתי כן במדרש קהלת (פרשה יא): ר' אלעזר בן שמוע היה מטייל על כף ימא רבה, דהיינו על חוף הים של ארץ ישראל. ומכאן ראיה חותכת למנהגינו. ע"כ. גם בשו"ת חיים שאל ח"ב (סי' לח אות ק) דחה דברי המגן אברהם שכתב על הכנסת הגדולה שלא עלתה בידו ליישב דברי מרן, והביא דברי הגאון יעב"ץ במור וקציעה שהאר"ק להחזיק בהוראת מרן. והגאון רבי יצחק פלאג' בספרו יפה ללב (סי' רכח) אחר שהביא מה שכתב התוספות יו"ט שהים הגדול הוא האוקינוס שמקיף את כל העולם, ולא כדעת מרן שהוא הים שעוברים בו לארץ ישראל, הביא מה שכתב בספר הון עשיר (פ"ט דברכות) בזה הלשון: ואני אומר שהים שעוברים בו לארץ ישראל נעשה ממימי אוקינוס עצמו שהציף את העולם בדור אנוש והגיע עד יפו ועד עכו. כמבואר במדרש (בראשית רבה פרשת כג אות ז). והכי איתא בירושלמי (פ"ו דשקלים ה"ב) על הפסוק, ויאמר אלי המים האלה יוצאים אל הגלילה, ובאו הימה, אל הימה "המוצאים". זה הים הגדול ונקרא שמו המוצאים, כנגד שתי פעמים שיצאו אחת בדור אנוש ואחת בדור הפלגה. וסיוע לדבריו מלשון הכסף משנה (הל' ברכות פ"ה הל' טו), שהעתיק מתשובת הרא"ש בזה הלשון: הים הגדול הוא הים אוקינוס, והוא הים שעוברים בו לארץ ישראל ולמצרים. עכ"ל. וכן כתב בתפארת ישראל (מס' פרה פ"ח משנה ה, בעו"ד), שהים הגדול שבמערב ארץ ישראל, המעורה לאוקינוס, דינו כאוקינוס לברך עליו שעשה את הים הגדול. ע"ש. ובשו"ת בצל החכמה (ח"ב סי' יב אות יד) אחר שהאר"ק בזה, סיים, ועל כל פנים דעת השלחן ערוך והלבוש, שעל הים התיכון של ארץ ישראל יש לברך שעשה את הים הגדול. וכן דעת הגאון רבי פינחס אפשטיין (הובא בשו"ת בצל החכמה סי' יג), שהעיקר כדברי מרן החיד"א

4 ידוע מה שכתב הכנסת הגדולה (בשי"י סי' תצה הגב"י סק"ה), שיזוע ומפורסם שחיבור השלחן ערוך מיוסד על פי דעת הרמב"ם, כי הוא מרא דאתרא של ארץ ישראל וארצות המערב, ולכן בדרך כלל מרן סותם כדעת הרמב"ם, שבארץ ישראל וארצות המערב פוסקים כמוהו וכו'. וכך רואים שמרן בשו"ת בית יוסף (אה"ע סי' ב) ובשו"ת אבקת רוכל (סי' יו"ט לב) ועוד, כתב מפורש שהרמב"ם היה מרא דאתרא. וכן כתב בשו"ת דבר משה אמריליו (ח"א חאו"ח סי' כד, וח"ג סי' יד) שמרן נמשך תמיד אחר הרמב"ם, וכן כתב הגאון רבי חיים פלאג' בספר תקות החיים (סי' נא), וכן כתב הגאון בעל שדי חמד בשו"ת מכתב לחזקתו (סי' ודף לב ע"ג), שכלל גדול הוא בדיני שמרן בש"ע פוסק בדרך כלל כדעת הרמב"ם. וכן כתב בספר שלחן גבוה (י"ד סימן רפט סק"ח).

לברך שעשה "את הים הגדול" על הים התיכון, ושכן הוא היה נוהג למעשה. ואמנם הזכרנו שבילקוט יוסף חששנו לסב"ל, אז היינו צעירים ולא היה לנו את האומץ, אבל מרן זצ"ל (בהזון עובדיה ברכות עמ' תסז) שידד עמקים בנושא הזה והביא את כל הפוסקים והראיות שהזכרנו, והעלה הלכה למעשה שהרואה את הים התיכון אחר שלא ראהו שלשים יום - אפילו מסתכל מההלון הסגור של הרכב תוך כדי נסיעה - יברך בשם ומלכות "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שעשה את הים הגדול".

ברכה על הים המלח

יא. והנה יש לברר, מי שלא ראה את הים המלח שלשים יום, אם יברך "עושה מעשה בראשית". רש"י בפרשת לך לך (פרק יד, פסוק ג), פירש, עמק השדים הוא הים המלח, שלאחר זמן נמשך הים לתוכו ונעשה הים המלח. משמע שאין לברך "מעשה בראשית" על הים המלח, כיון שנעשה אחר זמן. ולשון המדרש רבה (בראשית פרשת מט"ו), ובילקוט שמעוני (שם), הוא הים המלח, לא היה שם הים, אלא צורים של היאור נתבקעו ונעשה הים, כדכתיב בצורות יאריים יקע (איוב כח, ז). לפי זה נראה שאי אפשר לומר עושה מעשה בראשית, וכמו שכתב בשלחן ערוך (סי' רכח ס"ב), שצריך שיראה הים במקום שלא נשתנה מהלכו על ידי אדם. לא כמו תעלת סואץ. וכתב המשנה ברורה (שם סק"ה) בשם האליה רבה, שאפילו בספק אם נשתנה לא יברך. וכן כתב בספר הליכות שלמה (תפלה, עמוד רפז), שמתעם זה אין לברך על הים המלח. גם הגאון ממונקאטש בספר נימוקי אורח חיים (סי' רכח) כתב בשם הגאון רבי יוסף שווארץ - בעל ספר דברי יוסף נספה במגפה לפני כ-150 שנה - שאין לברך על הים המלח. וכן פסקו בשו"ת שבט הלוי ח"ט (סי' מז), ובשו"ת רבבות אפרים ח"ו (סוף סימן קג). ולכן להלכה ולמעשה אין לברך בשם ומלכות על הים המלח "עושה מעשה בראשית, וטוב שיהרהר הברכה בלב.

מחיה המתים במאמרו

יב. לגבי השאלה בדין ברכת שהחיינו על ידי טוב שלא ראהו שלשים יום ויותר, בגמרא (ברכות נח): אמר רבי יהושע בן לוי, הרואה את חברו לאחר שלשים יום מברך שהחיינו, ואם ראהו לאחר שנים עשר חודש מברך מחיה המתים. התוספות והרא"ש (שם) כתבו, שזהו דוקא בחבירו החביב עליו מאוד ושמו בראיתו. וכן פסקו הרמב"ם (פ"י מהלכות ברכות ה"ב), והטור והשלחן ערוך (סימן רכה סעיף א). והסביר המהרש"א (ברכות שם), שהטעם לברכת מחיה המתים לאחר י"ב חודש, לפי שבכל שנה האדם נידון בראש השנה ויום הכפורים, וכמו שאומרים בתפלת ראש השנה, "וברית בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות", וכשרואהו לאחר שנים עשר חודש, עבר עליו יום הדין שבו נגזר מי למות ומי לחיים, ולכן מברך עליו מחיה המתים, על שניצול מדין מיתה בראש השנה ויום הכפורים. וגם ברכה זו היא בשם ומלכות, שכן הלכה רווחת במסכת ברכות (מ: נד), והרמב"ם בספר תורת האדם (שער ההודאה דט"ו ע"א), והרא"ש (בתשובה כלל ד סימן ג). וכך כתב בנידונו מרן החיד"א בשו"ת ברכה (סימן רכה סק"א), ושלא כדברי הפנים מאירות חלק א' (סימן סו) שכתב, שברכת מחיה המתים היינו בלא שם ומלכות. וגם הגאון רבי יצחק טאייב - מגדולי רבני תוניס - בערך השלחן (סימן רכה סק"א) דחה דברי הפנים מאירות. אבל בספר בן איש חי (פרשת עקב אות יג) כתב שמעולם לא שמענו שמברכים ברכת מחיה המתים על חבירו, שאין דעת הבריות נוחה לברך עליהם מחיה המתים. רבי יעקב חאגיז - לפני כ-350 שנה - בשו"ת הלכות קטנות (סימן רכ) ביאר טעם אחר לא לברך מחיה המתים, כי מן הסתם ידע שהוא חי על ידי מכתבים. ולפי זה כל שכן כיום, שיש תקשורת וידועים שהוא חי. וכך כתב החיד"א בספר ברכי יוסף (סימן רכה סק"ג) בשם מר זקנו הגאון רבי אברהם אזולאי, בעל חסד לאברהם. וכך המנהג. ולהלכה, מי שלא ראה את חברו החביב עליו מאוד ושמו בראיתו במשך שנים עשר חודש, ולא היה לו עמו קשר במכתב או בטלפון או במברק, וכדומה, וגם לא שמע מאנשים אחרים ששלום לו, צריך לברך עליו בשם ומלכות "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם מחיה המתים". אבל אם היה עמו בקשר כנ"ל, לא יברך אלא ברכת שהחיינו בלבד.

5 כעת אנתנו נמצאים במגפה, וכמה התפלות הללו מקבלות משמעות, כמה צריך להתרגש כשאומרים את המילים הללו: ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות, מי לא נפקד כהיום הזה, מי לחיים ומי למות, מי באש ומי במים. היו אנשים שנדבקו בנגיף הזה, ומסכנים תוך כמה ימים הלכו לעולמם.

יג. כל האמור שלא נהגו לברך, הוא בברכת "מחיה המתים", אבל ברכת שהחיינו אם שמח בו הרבה מברכים. אמנם הגאון רבי אליהו חזן - מרבני מצרים - כתב בספרו שו"ת תעלומות לב' ח"ג (בליקוטים הא"ח סימן כד), שכיום שידועים על ידי טלגרמה - וכן ע"י טלפון או מייל - אם חבירו חי או לא, גם "שהחיינו" לא מברכים, כי מן הסתם ידע שהוא חי. אבל במחילה מכבוד תורתו, יש לחלק בזה בין ברכת שהחיינו לברכת מחיה המתים, ברכת מחיה המתים היא על החשש שהוא מת, ולכן כיום שידועים שהוא חי לא מברכים, אבל לענין ברכת שהחיינו, מאחר שלא ראה את חבירו אלא כעבור שלשים יום, אפילו קיבל מכתב ממנו בתוך תקופה זו, הואיל והוא חביב עליו ושמח בראייתו צריך לברך עליו ברכת שהחיינו בשם ומלכות. ואמנם המשנה ברורה (סימן רכה סק"ב) כתב, שיש דעות באחרונים, אם נתקבל ממנו מכתב בתוך שלשים יום או שאנשים הודיעוהו משלומו, אם יברך שהחיינו, וספק ברכות להקל. מי שלומד רק משנה ברורה, ולא לומד בספרים של מרן זצ"ל, ולא יודע כללי הפסיקה, יפסוק כמו המשנה ברורה. אולם במחילה מכבוד תורתו, המעיין באחרונים יראה שלא נחלקו אלא לגבי ברכת מחיה המתים לאחר י"ב חודש, אבל לגבי ברכת שהחיינו אף על פי שקיבל ממנו מכתבים ושמע מטוב שלומו בתוך שלשים יום, לכל הדעות צריך לברך עליו שהחיינו, כי אינה דומה שמיעה לראייה, וכשרואה פנים אל פנים לאחר שלשים יום, ההתפעלות וההתרגשות הנפשית תהיה ביתר שאת ויתר עוז.

לא להתחנף

יד. יש שעוררו עוד, על פי מה שכתב בספר חסד לאלפים (שם אות טו), שבזמן הזה שגברה החנופה בעולם, ויש מי שנראה כאוהב ובקרבו ישים ארבו, לכן אין לברך שהחיינו בשם ומלכות, אלא על מי שהיה בדרך וחזר. וכן בספר בן איש חי (פרשת עקב אות יד) כתב שכעת לא נהגו לברך שהחיינו בשם ומלכות, ויש טעם למנהג. ויתכן שהבן איש חי התכוין למה שכתב החסד לאלפים בזה. מכל מקום מי שידוע בעצמו שבאמת חבירו חביב עליו ושמח בראייתו, יברך שהחיינו בשם ומלכות. וכן כתב הגאון רבי יוסף ידיד הלוי - מגדולי הדור לפני כ-80 שנה - בספר ברכת יוסף ח"ב (דק"נ ע"ב). וכן כתב בספר מסעות ירושלים (עמוד עא), שהאדמו"ר ממונקאטש הגאון רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל, בעל מנחת אלעזר, בירך שהחיינו בשם ומלכות כשראה את פני קדשו של הגאון הסבא קדישא רבי שלמה אליעזר אלפנדארי זצ"ל. בסיכום: מי שלא ראה את חבירו במשך שלשים יום, והוא חבירו שחביב עליו מאוד, והוא הדין אם רואה את אביו או רבו, או אחד מקרוביו, בנו או אחיו ובדומה, או אחת מקרובותיו כגון אשתו או אמו או בתו, או אחותו, כל שהוא שמח בראייתו, עליו לברך ברכת שהחיינו בשם ומלכות, אף על פי שהיה אתם בקשר טלפוני או בקשר

6 אנתנו מזכירים את כל הספרים הללו, ובעולם הישיבות לא מכירים הרבה מהם, חושבים שמרן זצ"ל הזכיר כל אחד, אבל האמת שהרב הכיר את גדולתם של המחברים לפי הספרים, והבין שהם לא סתם אברכים אלא חכמים גדולים.

7 רואים אנשים שאחרי הגב מדברים נגד, וכנשפגשים מתחנפים. חנופה זה דבר חמור, כת חנפים אינם מקבלים פני שכניה.

8 כגון שהם חברותא, ומפלפלים יחד - זה מביא סברא מכאן וזה סברא מכאן, והם שמחים מאוד זה בזה, מאחרי פורים לא היו בכלל, וכעת הם נפגשים בהרחקה ובמקום פתוח לפי הכללים של משרד הבריאות, יכול לברך עליו ברכת שהחיינו בשם ומלכות.

אדם שלומד בחברותא הסוגיא מתבחרת לו, מי שלומד לבד יכול לדמות מילתא למילתא לא נכון, יכול להעמיד אוקימתות לא נכונות בדברי הראשונים, אבל אם יש לו חברותא תלמיד חכם, לא אחד שמתבטל אליו, אלא מעמיד אותו במקום, אומר לו: לא דומה זה לזה, לא כך כוונת המפרש. לכן אמרו (תענית כג.) או חברותא או מיתותא. היה רב גדול אחד ע"ה שהיה בקי גדול, אבל הרבה מהסברות שלו לא נכונות, הוא חולק על מרן זצ"ל בכ-330 מקומות. לפני שנים היינו אצל מרן בשבת ושאלתי אותו: אותו חכם ישב ולמד ויודע הרבה פוסקים, למה הוא טועה ככה בהלכה? אני בדקתי בכל המקומות שחולק עליך והוא לא צודק, יש מה לחשיב לו. ענה לי הרב בפשטות: דע לך, אני מכיר את המחבר, הוא מעולם לא למד בחברותא, הוא לימד תלמידים קטנים שהתבטלו אליו, אבל לא למד עם חברותא שיתוכח איתו. אחר כך ביררתיו וזה נכון.

מי לנו גדול ממרן זצ"ל, כל רז לא אניס ליה, ואף על פי כן היה דן עם חבריו, אני זוכר כמה פעמים שהיה עולה לדבר בלימוד עם חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה הולך בשבתות לכל מיני חכמים לדבר איתם בלימוד. היינו ילדים קטנים בגיל 6, 7, 10, ומרן היה לוקח אותנו בשבת אחרי הסעודה לביתו של הרב פראנק בבואלה ברוב מלאכה, וכן היה הולך לביתו של הרב עוזיאל, ומידי פעם היה הולך גם לחכם עזרא עטיה והיה מספר לו: כתבתי השבוע תשובה בנושא כזה וכזה, והיו מפלפלים יחד, ותשובה ברוב יועין, לכן התשובה של מרן מזוקקת, זיקוק אחר זיקוק.

מברכים דוקא על ראייה

טו. בשו"ת ים הגדול⁶ (סוף סימן כד) כתב, שהשומע קולו של חבירו או את בנו בטלפון - "האתה זה בני?" - או ברדיו בשידור חי, רדיו טוב כמובן, קול חי או מורשת... מברך עליו שהחיינו אם עברו עליו שלשים יום שלא ראהו, כי סוף סוף יש יש לו שמחה. אבל אין דבריו מחוורים, ואין לנו להוסיף על מה שאמרו חכמים, שדיברו בלשון "הרואה", שרואהו כמו עיניו ושמח בקרבתו אליו, אבל אין שמיעת קולו בכלל זה. ולהלכה אין לברך על חבירו דרך הטלפון או הרדיו, ספק ברכות להקל.

ברכה על חכם גדול

טז. ולגבי הרואה חכם גדול בתורה, לא ראש ישיבה שלא יודע הלכות ועל כל דבר אומר צריך לעיין, או שידוע לומר רק משנה ברורה, אלא חכם גדול הבקי ברוב ההלכות המצוינות, אם מברך עליו "שחלק מחכמתו ליראיו". בגמרא ברכות (נח.) תנו רבנן: הרואה חכמי ישראל אומר ברוך שחלק מחכמתו ליראיו, והובא להלכה בראשונים שם. מה הוונת "חכמי ישראל"? חכמים בתורה, לא חברי כנסת או שופטים שאינם חכמים בחכמת התורה, כל שאר החכמות זה שטויות, "אין אומתנו אומה כי אם בתורותיה" (רב סעדיה גאון בספרו האמונות והדעות מאמר ג), וגם החכם בתורה צריך שיהיה לו יראת שמים, כלשון הברכה "ליראיו", על חכם כזה מברכים בשם ומלכות "שחלק מחכמתו ליראיו". וכך כתבו התוספות (ברכות נד.). וזו לשון הטור והשלחן ערוך (סימן רכד סעיף ו): הרואה חכמי ישראל אומר ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שחלק מחכמתו ליראיו. הרואה חכמי אומות העולם - רואה פרופסור גדול שהמציא תרופה לקורונה... - שהם חכמים בחכמות העולם, אומר ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שנתן מחכמתו לבשר ודם⁷. וכן פסק הרמב"ם (פ"י מהלכות ברכות ה"א). הטור הביא מה שאמרו בגמרא ברכות (נח.) שהרואה חכם גדול המופלג בחכמה, מברך עליו: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם חכם הרזים. וכתב על זה, שאין בזמן הזה חכם הראוי לברך עליו ברכה זו. וכן מרן השלחן ערוך השמיט ברכה זו. משמע שברכת שחלק מחכמתו ליראיו, שאינה מיוחדת דוקא לחכם גדול המופלג בתורה, יש לברך אותה גם בזמן הזה. וכך הוכיח הח"י אדם (כלל סג סימן ח), והביאו להלכה הגאון רבי אלישע דנגור - אב בית הדין בבגדד - בספרו גדולות אלישע (סק"ג). וכן כתב הרב עולת תמיד, והביאו להלכה בספר מזמור לאסף (דף קטו ע"ב).

דין ת"ח בזמן הזה

יז. אמנם בספר חסד לאלפים (סימן רכד אות יב) כתב, שיש לברך ברכה זו בלא שם ומלכות, מפני שאין לנו דין תלמיד חכם בזמן הזה. וכנראה שסמך על מה שכתב הרמ"א ביורה דעה (סימן רמג סעיף ב), שהדין המבואר בירושלמי (ב"ק פ"ח ה"ו) שהמבייש תלמיד חכם - הקליט אותו או דיבר עליו בזלזול או ביזה אותו - קונסים אותו לשלם לו ליטרא זהב, אינו נוהג בזמן הזה, שאין דבורינו חכם לענין זה. ומקורו מספר תרומת הדשן (סימן שמא). וכן כתב בשו"ת רבי יעקב וייל (סימן קסג) בשם רבו מהר"י מולין. אולם בשו"ת רבינו יוסף מטרנאני - המהר"י"ט (בחושן משפט סימן מז), דחה בשתי ידים סברא זו, וכתב שגם בזמנינו יש דין תלמיד חכם אף לענין הקנס של ליטרא זהב. וכן הובא בשפתי כהן חושן משפט (סוף סימן א). ומרן החיד"א בברכי יוסף (ח"ו"מ סימן טו סק"ג) כתב בשם אחד מגדולי האחרונים, שדברי הרמ"א הנ"ל לא נאמרו אלא לגבי הוצאת ממון מהמוחזק לקנסו ליטרא זהב, וכן לענין להיות דן יחיד, וכן לענין התרת נדרים, אין לנו דין יחיד מומחה בזמן הזה, אבל בשאר ענינים כגון להפך בזכותו של תלמיד חכם, ולהחזיר לו אבדה בטביעות עין, גם הרמ"א מודה שיש דין תלמיד חכם בזמן הזה. והראיה ממה שכתב הרמ"א עצמו (שם) שלענין פטור תלמידי חכמים ממסים, יש דין

9 חיברו הרב יעקב משה טולידאנו שהיה תלמיד חכם ועסקן ציבורי גדול, כיהן כרבה של לתל אביב ואחר כך כשר הדתות, ועשה הרבה למען הספרדים. פעם הרב האשכנזי של העיר היה נקרא "הרב הראשי" והרב הספרדי היה נקרא "רב העדה", ובהתאם לכך הרב הספרדי קיבל חצי משכורת מהרב האשכנזי, והוא מתוקף תפקידו כשר הדתות שינה את העוול הזה, שמקום שני הרבנים יהיה שווה. וטוב שיש שני רבנים, כך כל אחד ימסור שיעורים להגדיל תורה ולהאדירה ולזכות את הרבים.

10 יש כאלה הופכים את הברכות ובאים לחכם ומברכים עליו "שנתן מחכמתו לבשר ודם", צריך לשים לב שעל חכם מברכים "שחלק מחכמתו ליראיו".

מעשה בהחתם סופר

יט. אמנם בספר זכרון למשה (דפ"א ע"א) הביא שהגאון רבינו משה סופר בעל חתם סופר היה מסופק אם לברך ברכה זו על רבו הגאון רבי משולם, מכיון שהרמב"ם השמיט ברכה זו מחיבורו, ובלי ספק דהיינו טעמא דסבירא ליה שאין לנו חכמים בזמן הזה שראויים לברכה זו. אבל אפשר שלא נאמר כן על גאון עוז כמו רבינו משולם, וכשהחתם סופר הקביל פני הגאון, פתח ואמר, תנו רבנן, הרואה חכמי ישראל אומר ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שחלק מחכמתו ליראיו, וברך בשם ומלכות בקול רם. והמשיך בשאלה, רבינו, למה הרמב"ם השמיט דין זה? ותירץ לו תירוץ על פי דרך החריפות והפלפול. עד כאן. אולם באמת זה אינו, כי הרמב"ם הביא דין זה במפורש (בפרק מהלכות ברכות הלכה יא) ולא השמיטו כלל. ונראה שהשומע שמע מעשה זה באופן לא מדויק ולכן וטעה. יש עוד מה להאריך בזה, ולסיכום, הרואה חכם גדול מחכמי ישראל, המופלג בתורה ובחכמה וביראת ה', ומורה הוראות בישראל, ובקי ברוב ההלכות המצויות, אף בזמן הזה יש לברך עליו בשם ומלכות "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שחלק מחכמתו ליראיו". אבל לא להפריז, לא על כל אחד אפשר לברך, ושלא תהיה ברכה זו קלה בעיני הבריות, אלא רק על חכם גדול מחכמי ישראל שהוא מופלג בחכמה וביראת ה', והוא מורה הוראות בישראל.

חבי כמעט רגע

כ. ברוך ה' שמתחילים לשמוע בשורות טובות אבל עדיין צריכים להיזהר. התקשרו אלינו ממשרד הבריאות, וביקשו שאמשיך ואזהיר, כי אנשים חושבים שכבר נגמרה הסכנה, אבל אוי ואבוי! גם עכשיו יכולים להידבק, כל אחד נדבק ברמה אחרת, יש אחד נדבק באופן קל, לוקחים אותו לבידוד, יש אחד שנדבק באופן קשה, אדם לא יכול לדעת מה יהיה, זה פיקוח נפש! לכן רבותי, יש לשמוע לכל הוראות משרד הבריאות, כי אמנם אנחנו שומעים לתורה, אבל התורה צוותה אותנו לשמוע לרופאים, פיקוח נפש דוחה כל התורה כולה. וה' יעזור שהמגפה תגמר לגמרי, ונוכל לחזור לשגרה, ויהי רצון שנשמע בשורות טובות ונזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

תלמיד חכם בזמן הזה. ומרן החיד"א הסכים לחילוק זה, וסיים, שאנו שהולכים אחר פסקי מרן השלחן ערוך, אין לנו צורך בחילוק הנ"ל, כי מרן אינו חושש כלל לדברי המהרי"ו הנ"ל, ולכן מרן פסק להלכה בשלחן ערוך את כל הדינים השייכים לתלמיד חכם כפי שנאמרו בתלמוד. גם רבי יהונתן אייבשיץ בספר התומים (סימן טו סק"א), העיר על מה שכתב הסמ"ע שם, שאין דין תלמיד חכם בזמן הזה לענין להפך בזכותו, וכתב, שחלילה להשפיל בכך כבוד התורה ולומדיה, ואדרבה בדורותינו אלה חובה קדושה עלינו לרומם ולנשא מעלת לומדי התורה, ולחלוק כבוד ויקר לעוסקים בתורה לשמה, כדי לעודד ולחזק שוחרי תושיה, ולא יהיה כעם ככה.

ציודק הדין והספד על חכם בחול המועד

יח. גם בספר נזירות שמשון (סימן תכ) כתב, שאף בזמן הזה יש לומר ציודק הדין על תלמיד חכם בחול המועד ובראש חודש, שאין מועד בפני תלמיד חכם, ואין לומר שבזמן הזה אין דין תלמיד חכם, שהרי עיקר הטעם משום כבוד התורה (כבמגילה ג), ויפתח בדורו כשמואל בדורו. ועוד שבעיקר מה שאמרו שאין דין תלמיד חכם בזמן הזה, יש להתיישב הרבה אם אפשר להקל בכבוד תלמיד חכם בשום צד, שהרי גם הראשונים אמרו (שבת קיב:) אם הראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים ולא כחמורו של רבי פנחס בן יאיר. ובעירובין (גג.) לבם של ראשונים כפתחו של אולם, לבם של אחרונים כפתחו של היכל, ואנו כמלא מחט סדקית. ובשו"ת צפ"ח דבבש (סימן כו דס"ג ע"ד) העיר על מה שכתב המגן אברהם (סימן תקמו סק"ח) בדין ציודק הדין והספד בחול המועד, שאין בזמן הזה דין תלמיד חכם, שמלבד שדבריו היפך מה שכתב מהרי"מ ט"ו והבינה לעתים שהתירו להספיד תלמיד חכם בזמן הזה בחול המועד¹¹, עוד זאת יש ללמוד ממעשה רב שהביא השלחן ערוך (סימן תקמו), שמהר"ש אמריליו [בעל כרם שלמה] הספיד בחול המועד סוכות את הגאון רבי יצחק קובנר. וכן כתב בזכרונות אליהו מני (חלק יורה דעה עמוד צא) להעיר על הרב זכור לאברהם שפקפק אם מותר להספיד בזמן הזה על תלמיד חכם בראש חודש, וכתב שאין דבריו נראים, והביא מעשה רב שגדולי הדור הספידו תלמיד חכם בראש חודש. ע"ש. ובספר ארח משפט (סימן ד אות יז) הוכיח גם מהים של שלמה (ב"ק פ"ב סימן ה) שיש דין תלמיד חכם בזמן הזה, שיפתח בדורו כשמואל בדורו.

11 כך עשינו הלכה למעשה בשנה זו שנפטר הגאון הראשון לציון רבי אליהו בקשי דורון זצ"ל, מתלמידיו של מרן זצ"ל, הספדנו אותו בחול המועד פסח, כי מספידים חכם בפניו.

עקב הנחיות משרד הבריאות הורה מרן הרשל"צ שליט"א על ביטול השיעור בביהכ"ס "היזדים" והשיעור מועבר מביתו של מרן שליט"א באמצעות הלווין או דרך קול חי- ורשת מורשת

שיעור זה יופיע בשלימותו, יחד עם כל שיעורי מרן הראשון לציון שליט"א בסדרת הספרים "השיעור השבועי" לפרטים: 077-2009-778

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכ"ס היזדים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 21:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 22:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293* שלווחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

מפרת בת רעייה לבריאות איתנה

לכל המעוניין להתברך מפי קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמות יקירכם חייגו: *5290*

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של "כאן מורשת" 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

העלון להצלחתם של: מנחם בן שמחה- בריאות, נתנאל בן סימה- כל הישועות, רפאל אבא בן מרים- כל הישועות, שמואל בן בתיה- זיווג הגון, דניאלה בת ירדנה- ברכה והצלחה, ליאור בן מיטל - בריאות, מיטל בת גקלין נילי כל הישועות, מיטל בת גקלין נילי- הצלחה, שירלי בת גאולה- בשורות טובות.

"ולקחת סולת ואפית אותה שתיים עשרה חלות שני עשרונים יהיה החלה האחת. ושמת אותם שתיים מערכות שש המערכת על השלחן הטהור לפני ה'" (כד ה-ו).

שואלת הגמרא במסכת חגיגה (כז:): מדוע נקרא "השלחן הטהור", והרי הוא לא מקבל טומאה? אלא אומרת הגמרא: נס גדול היה נעשה בלחם הפנים, כסידורו כך סילוקו, כמו שהיו מסדרים לחם חם וטרי, כך היה נשאר חם בזמן שהיו מסלקים אותו, שנאמר (שמואל א' כז) "לשום לחם חום ביום הלחוקו". וכשהיו ישראל עולים לרגל לבית המקדש היו מגביהים את השלחן ומראים לעולי רגלים את לחם הפנים, ואומרים להם: ראו חיבתכם לפני המקום, שהקב"ה רוצה בלחם שאתם מגישים לפניו, שאחרי שבוע ימים הוא נשאר חם וטרי כמו שהיה בתחילה. לכן נקרא "השלחן הטהור", כיון שעל ידו ראו את חיבתם של ישראל לפני הקב"ה.

אך לכאורה קשה, אמנם פסח סוכות שהם נמשכים שבעה ימים יש בהם תמיד שבת באמצע, ובשבת שבתוך החג היו מגביהים את השלחן להראות לישראל את לחם הפנים. אבל חג השבועות הוא רק יום אחד, ובזמן שלא חל בשבת לא היו יכולים לראות את הנס? וכתב הרדב"ז בתשובה (ח"ו סי' ב' אלפים קעה) שיתכן שהיו ישראל מתעכבים בירושלים עד השבת שאחרי החג, ובאים בשבת לבית המקדש כדי לראות בעיניהם את הנס של לחם הפנים, לראות ולהרגיש את החביבות שהקב"ה רוחש לעם ישראל, ורק אחר כך היו חוזרים לבתיהם.

להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 054-8463097

"ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו" (כא א).

כיון שכבר נאמר "אמור אל הכהנים" מדוע נאמר שוב "ואמרת אליהם"? ופירש רש"י: להזהיר גדולים על הקטנים. כלומר, שהגדולים צריכים לשמור גם על הקטנים שלא יטמאו. וכן בשאר המצוות יש להזהיר גדולים על הקטנים, לגדולים יש אחריות על הקטנים תינוקות של בית רבן, להנכם לתורה ולמצוות, להאחיב עליהם את התורה והמצוות, שיקיימו אותם בחשק וברצון וירוצו לדבר מצוה. ויש מפרשים כי "להזהיר" הוא לשון אור וזוהר, כמו "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" (דניאל יב ג), שתמיד הגדולים צריכים להאיר ולהזהיר למי שקטן מהם, להאיר להם באור של תורה וקדושה.

עוד פירש רבי אלימלך מליז'ענסק בספרו נועם אלימלך: להזהיר גדולים על הקטנים, כלומר, להזהיר את הגדולים והצדיקים על עוונות קטנים שאדם דש בעקביו. כי אפילו לאדם גדול וצדיק, כל חטא קטן עושה פגם בנשמתו, כמו בגד לבן שניכר עליו כל לכלוך, כך גם הנשמה - כל חטא ניכר עליה, ולכן צריך להזהר מכל חטא, אפילו אם נראה לנו שהוא דבר קל.

"אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו" (כא א).

פירש החוזה מלובלין (זכרון זאת): הכהנים הם עובדי ה', וכל מי שעובד את ה' ראוי להקרא כהן, ועל זה נאמר "אמור אל הכהנים בני אהרן" - אמור אל עובדי ה' שיהיו "בני אהרן" - שילכו בדרכיו וילמדו מהנהגותיו, וכמו שאמר התנא (אבות פ"א מ"ב): ה"ל אומר, הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה.

ובמשנה זו מבואר שלא מספיק להיות "אוהב שלום", אלא צריך גם להיות "רודף שלום". ומהו "רודף שלום"? אם אדם מושיט יד לשלום ומוצא את ידו של חבירו מושטת לעברו, אז הוא בגדר "אוהב שלום", אבל לפעמים אדם מושיט את ידו לשלום וחבירו בורח ממנו ומסרב לעשות שלום, אז צריך להיות "רודף שלום", לרדוף אחריו לבקש את השלום, כמו שנאמר (תהלים לד טו) "בקש שלום ורדפהו". ולא זו בלבד, אלא צריך להיות גם "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" - לאהוב כל אדם מישראל, אפילו אנשים שהם בגדר "בריה", אנשים שרחוקים מהתורה וצריכים שיקרבו אותם אליה, על ידי האהבה אפשר לקרב אותם לתורה. אך יחד עם זאת - אומר החוזה מלובלין - ממשכה התורה ואומרת "לנפש לא יטמא בעמיו". למרות שצריך לאהוב את הבריות ולקרב אותם, צריך משנה זהירות שהחביר הזה לא יגרום לאדם לטמא את נפשו, שקירוב הרחוקים יביאו רק תועלת ולא נזק.

המקובל האלקי רבי יהודה פתיה זיע"א

ידוע מעלת פדיון הנפש שבכוחה להסיר מבני אדם חולי, צרה ויגון, וטוב וראוי לעשות פדיון נפש

מתוך דברי קודשו של הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א בעניין חשיבות פדיון נפש

"והיא סגולה בדוקה ומנוסה לרפואת החולים"

רבי אודות "בית מרן" עורכים פדיון נפש לכל שם ושם להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם

חייגו 5290*

מלפאת אבא. מ"א

אכבוד אלוהים בית מרן!
בן כ"ה פ"ד ה"א אברהם אבינו
מתרפאת קלות בבית הספר רמ"א
בבית הלכות און צ"ח רמ"א
וויחזיק בתחום...
לפני דברי אבא זצ"ל!
אספן מודל רצין פסיסון אן פדיון נפש
לשתי ארבעים. ארבעים פדיון נפש
ואחרי לבנו - קבלנו אבא זצ"ל!
אנחנו כותבים אבא בפתח גולת ארצנו!
ובפירוש אן פדיון נפש און אבא זצ"ל

נכתב ע"י הרה"ג רבי משה וזהב שליט"א
רב מחלבות שטראוס - ישראל ומנהל מחלקת הכשרות והמוזון נהריה

בעקבות רבותינו הדליקו נר

לעילוי נשמות הצדיקים וצדיקים

הגאון הגדול רבי יחזקאל סגל הלוי לנדאו זצוק"ל בעל "הנודע ביהודה"

יום פטירתו י"ז באייר ה'תקנ"ג ביום שני, י"ז באייר, חל יום פטירתו של רבי יחזקאל סגל הלוי לנדאו זצוק"ל (בעל "הנודע ביהודה") רבנו נולד בי"ח חשוון ה'תע"ד (1713 למניינם) בעיר אפטא שבפולין לאביו רבי יהודה זצוק"ל ולמרת אימו חיה ע"ה שהיתה ביתו של אב"ד בעיד דובנא והיו מיוחסים עד לרש"י הקדוש. כבר בילדותו למד רבנו ופלפל עם אביו זצוק"ל וכן למד תורה אצל רבי יצחק אייזק סגל זצוק"ל. בגיל שלוש עשרה עבר ללמוד תורה בבית המדרש הנודע בעיר ברודי שבו למדו תורה חכמים וגאונים גדולים, בגיל שמונה עשרה נשא רבנו לאישה את מרת ליבא שהיתה ביתו של הגביר הגדול ר' יעקב מדובנא (לא קשור למגיד מדובנא) ועבר לגור לזמן קצר אצלו בבית בעיר דובנא, לאחר זמן קצר חזר רבנו לעיר ברודי ובהיותו בגיל עשרים התמנה רבנו לשמש כאב"ד ושם שימש כמה שנים והיו מפנים לרבנו שאלות קשות וחמורות בענייני עגונות, רבנו התפרסם כפוסק בעל שיעור קומה גדול מאוד, כ"כ מר"ה אלול ועד יו"כ וכן מערב שבת לערב שבת היה רבנו צם,

ובתשעת הימים היה אוכל רק לחם יבש, בשנת ה'תקט"ו עבר רבנו לעיר פראג ושם המשיך לשמש ברבנות, ושם תיקן רבנו כמה תקנות בין התקנות שתיקן היה שאדם לא יוכל לפרסם ספר הילכתי לפני גיל ארבעים וכן התקין תקנות נגד חיי המותרות שנועדו להידמות לגויים והיה אומר: מה לנו להידמות לגויים? להם נאה לשמוח כי הם יושבים שלווים ושנאנים בארצם ומולדתם אבל אנו עם עני הנתון בגלות ולשמוח זו מה עושה? כ"כ ייסד רבנו ישיבה בפראג והיה מוסר בה בכל יום ארבעה שיעורים שני שיעורים בגמ' ושני שיעורים בשו"ע, רבנו נודע בפסיקותיו והלכתיות ולא היסס להביע את דעתו גם אם הם היו נראות לכאורה מקלות מדעת רבנים אחרים, בשנת ה'תקל"ב (1772 למניינם) פרצה שריפה גדולה ששרפה את ביתו של רבנו ובו נשרפו כל כתביו, לאחר כמה שנים פירסם רבנו את חידושו בספר "ציון לנפש חיה"

(הקרוי הצ"ח) על שם אמו מרת חיה ע"ה וספרי פסקיו הנודעים "נודע ביהודה" על שם אביו רבי יהודה לנדאו זצוק"ל, בתאריך י"ז באייר ה'תקנ"ג הלך רבנו לעולמו ונטמן בבית העלמין בעיר פראג והוא בן 79 בפטירתו.

מאור ישראל

הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
בפינתו הקבועה ברדיו קול חי בתוכניתו של הרב בן לולו
כל יום ה' בשעה 13:30

להלכה: אם אותו נהג אחר יותר מן הרגיל פטור מלשלם לו אבל באופן שלא אחר מהרגיל חייב לשלם לנהג מונית דמי טירחה על מה שהגיע עד אליו אבל על מניעת הרווח אינו יכול לתבוע אותו על כך אף שבדיני שמים המזמין בחלט חייב.

שאלה: אדם שנותן מתנה לחתן האם יכול לתת מכספי מעשר והאם יש הבדל בחתן בן תורה?

תשובה: החילוק הוא אם יש חיוב מן הדין לתת מתנה לחתן או אין חיוב מן הדין?

אם נאמר שאין חיוב מן הדין לתת מתנה לחתן א"כ יכול לתת זאת מכספי מעשר שזה לא נחשב שפוטרו עצמו ממה שחייב על ידי כסף שחייב לתת למעשר.

אך אם חייב מן הדין לתת מתנה לחתן כאן לא יכול לתת מכספי מעשר, כיון שבכך פוטרו עצמו מחיוב ע"י חיוב אחר. והרמב"ם בהל' זכיה ומתנה פ"ז הל' י"ג כתב ע"פ הגמ' בב"ב קמ"ה. שזהו חיוב מן הדין, וכן פסק השו"ע ו"א"כ שיש כאן חיוב מן הדין אינו יכול לפטור עצמו ע"י כספי מעשר.

להלכה: על מה שאוכל ודאי שאינו יכול לתת מכספי מעשר. והנדון הוא אם רוצה להוסיף על מה שאוכל, אם החתן הוא בן תורה יכול לתת זאת מכספי מעשר ואם אינו בן תורה אינו יכול לתת סכום זה מכספי מעשר.

ניתן לשמוע כל יום 3 דקות של הצלחה יומית 5293* שלוחה 5

שאלה: אדם שהזמין מונית ועד שהגיע אותו מונית שהזמין עברה שם מונית אחרת ונסע איתה האם אותו אדם חייב לשלם לנהג מונית שהזמין שהרי היא הגיע במיוחד בשביל אותו אדם, והאם יכול נהג המונית לתבוע את מניעת הרווח שגרם לו?

תשובה: אם נהג המונית הקציב זמן של חמש דק' ועבר עשר דק' ועדיין לא הגיע, פשיטא שמוותר למזמין לקחת מונית אחרת, שהרי אותו הנהג שינה ממה שקבעו, וכעין מה שאומרת הגמ' בב"ב קצ"ח. בענין נתן לאומנים לתקן וקלקלו ע"ש.

אבל באופן שהנהג לא אחר, או שאחר בכמה דק' שרגילות להתאחר, ואותו אדם נסע עם מונית אחרת, הדין הוא שחייב לשלם כסף לאותו נהג מונית שהזמין על מה שסתם הביאו לאותו מקום, וכך כתב בזה בספר "פתחי חושן" פר' י' סעי' ב', ולענין אם יכול לתבוע נהג המונית את מניעת הרווח שאותו אדם גרם לו, התשובה לכך שאינו יכול לתבוע על כך דקי"ל שאין אדם יכול לתבוע את חברו על מניעת רווח וכמו שכתב הרא"ש (הובא בטור חו"מ סי' ת"כ) אדם שנמצא בחדר ובא חברו וסגר עליו ומנעו מלצאת פטור מהכל ולא יכול לטעון שמנע ממנו רווח שהרי לא עבד בגללו משום שחשיב לגרמא וגרמא בנוזקין פטור (ב"ק נה), וכן פסקו הטור והשו"ע בחו"מ ת"כ סעי' י"א ע"ש וה"ה לנדון דידן.

אבל יש להדגיש שאף דקי"ל שגרמא בנוזקין פטור היינו דווקא בדיני אדם אבל בדיני שמים לא מוחלים על עד שיפייס את חברו (הנהג מונית) כדברי המשנה בבא קמא צב. לכן יש לזהר בדבר הזה עד מאוד.

הלכות לשון הרע

הרב אברהם דניאל שליט"א
רב במוקד הליכות "בית מרן"

האב נוגד את רצון הבורא בוודאי שרצון הבורא הוא הקובע. ולכן אדם שנמצא בביתו ושומע דברי גנות על כל בר מישראל מאביו ואמו בכל האופנים הללו חייב להוכיחם אך צריך שההוכחה תיחיה בדרך כבוד גדול ולא חס ושולם בדרך של זלזול.

ואם אנו יודעים שע"י שנוכח אותם הם יפגעו צריך לעשות זאת בחוכמה יתירה ובכל אופן נעשה דעת תורה (החפץ חיים כלל ח' סעיף י"ד)

שאלה: ראובן שרואה ששמעון פגוע מלוי על מעשה שהיה ביניהם האם מותר לראובן לומר לשמעון שלוי לא התכוון לפגוע בו אלא שמתוך מעשה שטות עשה את זאת?

תשובה: כתב החפץ חיים (כלל ה' סעיף ג' בהערה) אם נכוון בזה להשקיט המריבה כגון כמעשה הנ"ל מותר לראובן לומר לשמעון שלוי לא התכוון לעשות ורק סיבת השטות גרמה לזה וכל זה כדי להקל את השנאה ומצווה יש בזה.

שאלה: אדם שנמצא בביתו ושומע שאביו או אמו מדברים לשון הרע כיצד עליו לנהוג?

תשובה: בימים אלו נהגו כל ישראל להתאבל על עשרים וארבע אלף תלמידי רבי עקיבא וידוע לנו שכל העוון החמור הוא על שלא נהגו כבוד זה בזה עם נסכם במילה אחת על העברות שבין אדם לחברו שאפילו יום כיפורים לא מכפר עליהם לכן דבר בעיתו מה טוב.

השווה הכתוב מורא שמים למורא אביו ואמו ורבו ועוד השווה הכתוב בין כבוד שמים לבין כבוד אביו ואמו ורבו.

על כן חייב כל בן או בת לכבדם כבוד גדול בגופו ובממונו, הגמ'-בקידושין אומרת על ציווי שציווה האב את הבן שהוא נוגד את רצון הבורא שהבן לא חייב לעשות ולא זו בלבד אלא שאסור לו לעבור על שום העברה בשביל כיבוד האב והאם.

כמו שנאמר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים? יוצא שבכל עניין שרצון

שאיפת עשן וכוויות

פינת בריאות
אתם שואלים והמומחים עונים במייל:
betmaran1234@gmail.com

מאשר בדרך-כלל. צריך לשים לב לתופעות כמו קוצר נשימה, שיעול או פליטה של ליחה יותר מהרגיל.

איך מטפלים באנשים שפונים לבית חולים בגלל שאיפת עשן? אם אלו פגיעות קלות - מחכים ונותנים לתופעה לעבור מאליה. במקרים קשים יותר - תרופות להורדת בצקות בדרכי האוויר והנשמה.

מה עושים במקרה של כווייה? * יש להסיר מהאזור הפגוע בגדים, נעליים ותכשיטים. אם יש חלקי בגדים שדבוקים לעור, אין למשוך אותם, אלא לגזור מסביבם.

* יש לקרר את המקום הפגוע בכל אמצעי אפשרי (מים קרים, בקבוק קר וכו') ולמרוח בהקדם קרם סילברול שמחטט את האזור ומונע זיהומים. לחלופין אפשר למרוח ג'ל אלורה.

* אפשר ורצוי לשים קרחון או קרח בתוך מגבת או שקית, אבל אסור להשתמש בקרח באופן ישיר כי הוא עלול להידבק לכווייה ולקלף את העור עוד יותר.

* אסור לשפוך נוזלים, למעט מים, על האזור הפגוע. אסור להשתמש בקפה שחור, כפי שרבים נוטים לעשות, וגם לא למרוח חומרים שומניים שמתחממים וממשיכים את אפקט החימום של הרקמה הפגועה.

שריפות רבות משתוללות ברחבי הארץ, ועימן גם עלולות להופיע סכנות בריאותיות - הבולטות שבהן שאיפת עשן וכוויות.

משתוללת שריפה באזור שלי- מה לעשות? הכי חשוב- להמעיט בחשיפה לעשן. אם אתם נמצאים באזורי השריפות הימנעו מיציאה מהבית וסגרו את החלונות. חשוב לדעת שזיהום האוויר נשאר כמה ימים אחרי השריפות.

שאפתי עשן - מה עכשיו? קודם כל חשוב לדעת שבעבור רוב האנשים הבריאים, שאיפה של מעט עשן היא לא מצב מסוכן המחייב טיפול. אם מדובר בשאיפה של כמות גדולה של עשן (למשל בזמן שהות במסדרון מלא עשן), זה כבר סיפור אחר. הסימנים הקלאסיים לשאיפת עשן המסכנת את דרכי האוויר העליונות הם: סימני חריכה של השפתיים או של שערות האף; סימני חריכה של הפנים; צרידות ו/או קוצר נשימה המופיעים בסמוך לחשיפה לכמות גדולה של עשן. במקרים כאלה צריך להתקשר למד"א ולהתפנות לעזרה רפואית. אל תתפנו לבד. עד להגעה של סיוע רפואי ניתן לשים פילטר על הפה, כמו חיתול בל.

מי צריכים להיזהר במיוחד? חולים במחלות של דרכי הנשימה - למשל אסתמה- עלולים לחוות החמרה במצבם. בדרך-כלל זה לא קורה מיד עם שאיפת העשן אלא שבועי-שבועיים לאחר מכן. לכן, חשוב להקפיד על הטיפול הקבוע יותר

העלון להצלחתם של: שאולה בת יפה- רפ"ו, שני בת שאולה-זיווג הגון, משה יצחק בן חוה רייזל- הצלחה, עליזה בת זוהרה- שמחה, רבקה בת רויזה לאה- הצלחה, אורי ישי בן שולמית- רפואה שלמה, יעל בת לאה- נחת, יעקב בן לאה- פרנסה בשפע.

לחיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשיית "בית מרן" ומחבר סדרת הספרים "נר לנגלי" ועוד...

איש אמונות רב ברכות

ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך מה הקדוש ברוך הוא פוקד עקרונות, אף הצדיקים פוקדים עקרונות.

צריכים להבין מדוע רשב"י לא התפלל עליהם מלכתחילה, כאשר רצו להיפרד בטענה שהם חיים עשר שנים ואין להם ילדים? מדוע הציע להם לעשות משהו ואירע מה שאירע, ורק לאחר מכן התפלל עליהם?

התשובה היא, שכדי שהברכה תחול צריך כלי קיבול של אמונה. כאשר אדם חי באמונה ומברך על הרעה כמו על הטובה, זה פותח בפניו את השערים לברכה. אמר להם רשב"י בעצם כך: אתם נמצאים במצב עגום מאוד, אין לכם ילדים במשך עשר שנים, וזה גורם לכם להיפרד. תעשו את זה מתוך סעודה, מתוך אמונה, מתוך שמחה שגם הרע הוא טוב, מתוך שמחה שגם הרע הוא מן השמים. כשם שהתחתנתם מן השמים וזה לטובה, גם כשמתגרשים זה מן השמים וזה לטובה. וכאשר תברכו על הרעה כמו על הטובה, וגם את הרע תקבלו באמונה ובשמחה, זה המפתח להביא את הברכה.

לכן כאשר בני הזוג קיימו את דברי רשב"י, רק אז הוא ברך אותם, כי הם היו כלי לקבל את ברכתו ולאחר מכן זכו להיפקד. לומר לך, שכאשר האדם רואה שאין רע בעולם, ומה שהקב"ה עושה זה רק טוב, אין לך מפתח לקבל ברכה יותר מזה.

ניתן לשמוע כל יום 5 דקות של אמונה יומית 5293* שלוחה 3

אנחנו מכירים מדרש מאוד מעניין על רבי שמעון בר יוחאי, שיש הרבה מה ללמוד ממנו בנושא האמונה. המדרש ב'שיר השירים רבה' מספר: אמר רב אידי מעשה באישה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה. באו בני הזוג לפני רבי שמעון בר יוחאי, ואמרו לו, רצוננו להיפרד. עשר שנים אנו נשואים ואין לנו ילדים. אמר להון, חייכון, כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה, כך אין אתם מתפרשים אלא מתוך מאכל ומשתה. וכוונתו כשם שהתחתנתם עם מאכל ומשתה, כך גם תיפרדו מתוך מאכל ומשתה.

בני הזוג הלכו בעצתו, עשו לעצמם יום טוב והכינו סעודה גדולה. האישה השקתה את בעלה בכוונה יותר מדי וגרמה לו להשתכר. הוא אמר לאשתו, בתי, תראי כל חפץ טוב שיש לי בבית, טלי אותו ולכי לבית אביך. אנחנו נפרדים, קחי איזה חפץ שמוצא חן בעיניך, הכי טוב בעיניך, ולכי עמו לבית אביך. מה עשתה האישה לאחר שבעלה נרדם? רמזה לעבדיה ולשפחותיה ואמרה להם, שאוהו במיטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבי. בחצי הלילה התעורר הבעל משנתו, וכיוון שפג יינו, אמר לה לאשתו היכן אני? אמרה לו, בבית אבי. אמר לה מה לי ולבית אביך? איך הגעתי לפה? אמרה ולא כך אמרת לי בערב כל חפץ טוב שיש בבית טלי אותו, ולכי לבית אביך? אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך! הלכו להם אצל רבי שמעון,

אתגרים בחינוך

הרב אברהם ברזילאי שליט"א
יו"ר מרכז אתגרים בחינוך ומגיש התכנית קירות שקופים ברדיו "קול חי"

אל תהיו כסוס כפרד, אין הבין!

כן, זה באמת בלתי אפשרי! כולנו בבתים כ"כ הרבה זמן ונדמה שכשישובו ילדינו ללימודים יצטרכו ללמוד קרוא וכתוב מחדש. שלא לדבר על לקום בשבע וחצי לפנות בוקר... וכמו שזה נראה אנחנו סוף כל סוף לקראת חזרה לשגרה, אז מה עושים? כיצד מתכוננים ליום בו נצטרך ילדינו ואנו לשוב ולשאת בעול החיים באופן מלא...? ובכן הסכיתו לתיאור הבא שניתן מפיו של שורד שואה:

הימים היו ימי מלחמת העולם הראשונה. בתחילה, כשהגיעו שמועות רחוקות על הזוועות המתרחשות על אדמת גרמניה ופולין - היהודים סרבו להאמין וחלקם הגדול נותר די אדיש בכל מה שקשור ל'לקחת את הרגליים ולברוח'. אנחנו היינו אז קבוצה של נערים צעירים בטווח הגילים שבין ארבע עשרה לעשרים ושתים. בחסדי השם הצלחנו להימלט עוד בתחילת המלחמה אל השטח שהיה בשליטת הרוסים. לא ששם חיקתה לנו הישועה אבל לפחות התאפשר לנו להסתתר באורוות סוסים מזהמת של אחד האיכרים מוחסידי אומות העולם שהסכים להעלים את עיני ממונו ואף טרח לזרוק לנו מעט לחם ומים מידי כמה ימים. כך שרדנו במשך כל שנות המלחמה. אין לי דרך לתאר את הקושי הפיזי שעברנו שם. הקור, הרעב, החולשה והמחלות. אך עוד יותר קשה לי לתאר את הקושי הנפשי הכרוך בלחיות שש שנים בחברתם של סוסים! זו הייתה מלחמה יומיומית לא להפוך לבהמה. לשמור על צורת אדם גם לצד הסוסים, אותם הכתרנו והכרנו בשמותיהם, במנהגייהם ואפילו למדנו לזהות את מצב רוחם בכל בוקר מחדש. לא

אכחשי רבים מאיתנו איבדו צלם אנוש והחלו להתנהג ממש כמו הסוסים. הם נערו וגערו, אכלו מאכל בהמה והתגללו בסרחונם מבלי בושה. לא פעם אף חטפו בכח הזרוע את מאכלם של חבריהם - בני האדם. אחת השאלות שנשאלתי בתום המלחמה הייתה "איך הצלחת אתה לשמור על צלם אנוש?" ובכן הנה התשובה: אינני זוכר מניין וכיצד אך עוד ביום הראשון להסתגרותנו באורווה הרוסית הייתה לי בכיסי מברשת שיניים. כן כן, מברשת שיניים, כמו שזה נשמע! כשראיתי איך ידידי לקבוצה מתחילים לאבד צלם אנוש, חששתי גם אני להגיע למצב כזה ואז החלטתי "אני אצחצח שיניים בכל יום!" זהו הדבר היחיד שיכול להבדיל אותי מן הבהמה בימי התופת הללו. ואכן כך עשיתי וביזכות אותו צחצוח שיניים יומיומי שהזכיר לי בכל פעם מחדש שאני אדם ולא בהמה - ניצלתי ושמרתי על שפיות נפשי.

ובכן, ידידי, זה הסוד. אמנם אין מה להשוות את ההתמודדות של הימים הנוראים ההם להתמודדות שלנו כיום לשמור על צלם אנוש של ילדינו. אך אם תשימו לב תגלו שהעיקרון הוא אותו עיקרון ממש. עלינו לאמץ לילדנו מספר מצומצם מאוד של כללי התנהגות שישמרו להם על "צלם אנוש מתפקד" למשל:

- זמן שינה וזמן קימה קבוע.
- זמן לימוד יומי קבוע (ואפילו של חצי שעה ביום)
- שמירה בסיסית של כללי המשמעת

כל אלו עשויים להבטיח כי גם אם יהיה קושי בחול"ש, עדיין יישמר צלם האדם המתפקד פועם בליבם ותקל להם הדרך בחזרה לחיים הקודמים. בהצלחה.

נפלאות הבריאה

עצי ברוש

עץ ברוש

כך או אחרת, העץ הידוע כיום בשם ברוש מצוי (Cupressus sempervirens) מוכר לכל אדם בישראל. ברוש מצוי הוא עץ מחטני ירוק-עד, אם כי על הברוש דווקא אינם מחטניים, אלא עשויים כקשקשים קטנים המהודקים אל הענפים הצעירים ומכסים אותם לגמרי. סימן ההיכר של הברוש המצוי הוא האצטרובל העגול, שקוטרו כשני ס"מ והוא מורכב משמונה קשקשים המאורגנים בזוגות, אחד כנגד רעהו.

לברוש המצוי יש שני מופעים - אופקי וצריפי. בזן האופקי, הנוף רחב והענפים פרושים לרווחה. בזן הצריפי הענפים נצמדים לגזע ויוצרים את המראה המיוחד, ומכאן שם הזן (הענפים מצופרים לגזע). המופע האופקי הוא זה הקיים בטבע, בעוד שהצריפי הוא הזן המקובל בנטיעה

ברוש מצוי צומח בר בהרי צפון אפריקה ובמזרח הים התיכון. משערים שמוצאו

באיראן או בסוריה. ברושי בר נהדרים צומחים בכרתים ובאיי מזרח הים האגאי, ביוון ובקפריסין. יש גם כמה עשרות ברושי בר נהדרים שצומחים בשמורת דנא שבהרי אדום, ברום 1,400 מ' מעל פני הים.

הברוש שנחשב לקשיש ביותר בעולם - סֶבֶב אֵי-אֶבְאָרְקוּ - צומח בעיר אֶבְאָרְקוּ שבאיראן. גובהו כ-25 מ' והיקף גזעו הוא יותר מעשרה מ'. באיראן טוענים שהעץ הוא בן יותר מ-4,000 שנה.

ברוש מצוי הוא עץ מאריך ימים. בשמורת דנא החוקרים מצאו עץ בן יותר מ-500 שנה,

בכרתים נותרו יערות יפים של עצי ברוש הצומחים בר. העץ צומח במקומות סלעיים ולא פעם גם כצמח מצוקים של ממש, בעיקר ברום של 500 עד 1,700 מ' מעל פני הים. העצים האלה, בעיקר הקשישים שבהם, יפים מאוד למראה. הם בעלי גזעים מפותלים ומעוותים מזוקן.

בישראל אין אוכלוסיות של ברושי בר. ייתכן שהיו בעבר וייתכן שלא.

העלון להצלתם של: שמעון עקיבא בן פערל מירל- זיווג הגון, שרה חיה בת פערל מירל- רפואה שלמה, התילה בת מרים- הצלחה, תמימה בת קלרה חיה- כל הישועות, אביחי מאור בן סגולה- זיווג גון, אבישג אסתר בת נטלי בריות והצלחה, אברהם בן מרים- בריאות ופרנסה, אברהם מנה בן חוה- פרנסה טובה, יוסף בן מרגלית תורה ויראת שמים, יפית בת דוליס- רפוי"ש.

אגודת 'בית מירון' יוצאת במבצע ענק שלא היה כמוהו

סיום של עשרות ספרי הזוהר מידי יום

משלוחים
חינם!!

קח על עצמך דף אחד והייה שותף בסיום הזוהר
חייג עכשיו *5293 *שלוחה 3*

ילדים יקרים במיוחד עבורכם

שלוחת ילדים מ-ו-ח-ד-ת!!
הכוללת טריוויה בנושאים שונים
וספרי צדיקים

התקשרו *5293 *שלוחה 10*

מיזם השידוכים של 'בית מירון'

בשעה טובה ומוצלחת
זכינו לפתוח שלוחה יעודית עם שדכניות מנוסות
מותאם לגילאים 18-24 בלבד.
המעוניין ניתן להתקשר לקו 'הליכות בית מירון'
נפגש בשמחות: *5293 שלוחה 15

בשם כל ישראל פרויקט הקטורת הארצית

בהוראת גדולי ומאורי ישראל שליט"א
סגולה להישמר מכל רע ובפרט כנגד הנגיפים והמחלות
המתפשטות בעולם
לקרוא כל יום פיטום הקטורת
ניתן להשיג: 'בית מירון' *5290

